

I ČIN, SCENA V. SALA VO KAPULETOVATA KUĀA

KAPULET

Dobrodojdovte, gospoda. Site,
so tie dami što nemaat pluski,
ve čeka igra. Ha, ha, dami moi !
Koja li smee da odbie sega ?
Ako se misli znači deka ima.
Dali ve boli osiloto moe?
Dobrodojdovte ! Mina toa vreme
kega so maska na ubavicite
na uvo skrišno im šepotev jas
sè što im godi. Beše, beše toa.
Dobrodojdovte! Dajte ni muzika !
Svirači, svirka ! Npravete mesto !
Devojki, site v igra da ve vidam !
(Muzikata sviri; se igra)

Svetlina, slugi ! Sklopete gi masite !
Dušno e veke, zgasnete go ognot.
Baš sosem, sosem nenadejno dobro,
zar ne, moj brate, zabavata počna ?
Ta sedni, sedni ti moj rode dobar,
moj Kapulete ! Eh, našeto vreme
za igra svrši. Kolku vreme mina
od denot kako ne stavame maski ?

VTORIOT KAPULET

Pa ž^{mi} ~~ž~~ boga, nad trieset leta.

KAPULET

Što veliš, kako ! Ne, ne, nema tolku !

Iako veke Duovden e blizu,
od toj den koga Lukencij se venča
jas činam nema ni dvaeset i pet,
ne, nema tolku.

VTORIOT KAPULET

I poveke, dragi.
Pa sin mu veke trieset ke polni.

KAPULET

Što zboriš, brate ! Pred dve leta činam
ne beše ušte polnoleten čovek.

ROMEO

Koja e taa devojka što igra
i rakata na toj ricar mlad
so sebe tolku raskošno ja krasi ?

SLUGATA

Gospodaru moj, ne znam da vi rečam.

ROMEO

Go uči lačot kako sjaj da rosi !
A nea nokta na lice ja nosi
ko alem kamen Ciganka na uvo,
o, taa ubost ke ja sretnat gluvo
denot i svetot i gluposta tača :
Za denot e raskoš, a za svetot skapa.
Od site družki oddelena, nežna,
kako od vrani gulabica shežna.

Štom zaprat vednaš kon nea Ke letam
 na gruba dlanka sakam da ja setam
 so seta svetlost nejzinata raka.
 O, dal ' sum ljubel nekogaš i taka ?
 Odrečete, oči ! Jas veče se ledam
 pred taa ubost što prvpāt ja gledam.

TIBALT

Po glasot činam : Montegi e nekoj.
 Mojot meč, momče! Zar smee toj rob
 da dojde tuka skrien v gosna maska
 za podbiv gnasen so našiot pir ?
 Se kolnam pred vas vo svoeto pleme
 grev ne ke bide negovata smrt.

KAPULET

Doboga, sine, ti si besen. Zošto ?

TIBALT

Toj e Montegi, toj e krvnik naš,
 toj, čičko, dojde, od inacet ovde;
 da mu se ruga toj nikakvik saka
 i da go huli denešniot pir.

KAPULET

Romeo ovde ?

TIBALT

Toj nikakvik, čičko.

KAPULET

Smiri se, dete, i pušti go sega !

Glej, toj se drži blagorodno, česno.

Da zboram pravo go gali Verona

ko dobar mladič, pristoen i vreden.

Ne sakam ovde navreden da bide

za seto blago na našiot grad.

Smiri se vednaš, potrpeliv bidi,

pušti go nego, toa jas go barem ;

i ako malku ti mene me ceniš

ne odi stemnet i ljubezen bidi,

Na gozba toa , znaj, pristojno ne e.

TIBALT

A dal e toa pristojno i redno

nikakvik takov da ni bide gost !

Ne ke go trpam.

KAPULET

Glej, ke go trpiš !

Štom jas ti velam ! Vadi go ti nego !

Koj ~~ovde~~ od nas dvajca gospodari ovde,

Jas ili pak ti ? Nema da go trpiš ?

Gospod da čuva ! Dali saaš smut

da vneseš lesno sred našite gosti ?

Da bideš drznik, da se praviš junak ?

TIBALT

Ne, čičko, čuj me, sramota e toa.

KAPULET

Što zboriš, ostaj! Ti si ušte zelen.

Ti ke se kaeš! A inat teraš !
 I tokmu sega ! - Poigrivo, deca !
 Jas znam šro treba. I miruvaj, ili -
 Ej, sveki, sveki ! - Zasrami se vednaš !
 Jas ke te skrotam ! - Izvonredno, deca !

TIBALT

I gnev sum svesen i nsdilen mir,
 vilneat tie niz mojata šir.
 Na ovoj usmev na mojsta lika
 i jad i pelen utre ke se vika.
 (Odi.)

ROMEO (na Gulieta)

Ako ja hulat ikonata sveta
 moite race, daj usnite verni
 od tvojta raka ko adžii smerni
 o, taa hula da ja simnat kleta.

GULIETA

Zošto toj prekor na racete smeli !
 Adžiite možat i vlasno i svesno
 na svetec raka da mu doprat česno.
 Za sekoj svetec toj dopir e celiv.

ROMEO

Zar ima usni svetecot što stoi ?

GULIETA

Da, ima, so niv samo da se moli.

ROMEO

Jas ke se molam za ona što boli

ne so grubi race, so usnite svoi.

GULIETA

Za molbi žedna ikona pod svodot.

ROMEO

Stoj da go primam na molitvi plodot.

(Ja baknuva.)

Na tvoi usni grev od moi cveta.

GULIETA

Na ~~ma~~ tvoi usni greva na moi sleta.

ROMEO

Od moi usni! Sladok grev i čeden.

Daj mi go vednaš, zemi ušte eden.

GULIETA

O, kako ljubiš.

DOILKATA

Majka vi ve vika.

ROMEO

Majka i', koja ?

DOILKATA

Ne znaete ? Bože,

Taa e ovde gospodarka naša.

I mudra žena. Kerka i'ja doev.

So nea vie zboruvavte sega.

Vi velam, čujte, vistina e sè ,

koj ke ja zeme ke natrupa zlato.

ROMEO

O, skapa smetka ! Kerka na Kapulet !
Kaj svojot krvnik životot go vloživ.

BENVOLIO

Vreme e veke da trgneme nie.

ROMEO

Vo srce nemir i silen strah bie.

KAPULET

Gospoda, kade ? Zakuska nê čeka.
Što? Vednaš sega ? Pa zar mora taka ?
E, togaš ništo, blagodaram mnogu
što bevte gosti. Leka noč i počit !
Fakeli dajte ! - Treba da se spie.
Na spanje, site ! Ah, dobri moj brate,
kasno e veke, bogami e kasno.
Jas ke si legnam.

(Izleguvaat site osven Gulieta i dolilkata).

GULIETA

Ela da mi kažeš ~~kaj e toj tolku~~
koj e toj tolku blagoroden čovek ?

DOLILKATA

Sin i naslednik na stariot Tiberij.

GULIETA

A onoj što tokmu izleguva sega ?

DOILKATA

Toj e, se čini mladiot Petrukiij.

GULIETA

A onoj tamu što nejke da igra, ~~zadnegaxenajx~~
zad nego onoj ?

DOILKATA

Ne znam da vi rečam.

GULIETA

Idi i prašaj toj kako se vika.
Ako e ženat, o, ložnica bračna
moj dobri bože, grobot ke mi bide.

DOILKATA

Jas vednaš doznava, Romeo se vika,
na vragot krvav edinstven e sin.

GULIETA

O, ljubov, rasneš sred omraza diva !
Te sbetnav rano, no te poznav kasno.
Se rašaš kobno, koga moram strasno
na krvnik sinot da go ljubam živa.

DOILKATA

Što veliš ?

GULIETA

Ništo. Recitiram stih

od eden igrač .

(Nekoj vika odnatre: "Gulieta"!)

Eve me, se spremam !

DOILKATA

Pobrgu mila, gosti veke nema.

7

(Izleguvaat)

ČIN II, SCENA I. VERONA. ULIČKA POKRAJ SIDOT NA KAPULETOVATA
GRADINA

Vleguva Romeo.

ROMEO

Kade bi idel, štom si, srce, ovde ?

Vrti se, zemjo, na svojata oska.

(Se jazi po sidot i ripa na drugata strana).

Vleguvaat Benvolio i Merkucio.

BENVOLIO

Romeo, brate !

MERKUCIO

Romeo e doma.

Kako što znaeš, pameten e toj,
i život davam ako ne e legnat.

BENVOLIO

No jas go vidov, toj pretrča ovde
i preku ovoj se prefrli sid.
Vikni go vednaš, Merkucio dobar !

MERKUCIO

Ne, že go vrätam so izmama vešta.
Romeo čuden, manijaku, kaj si!
Vo lik i oblik na vozdiška nežna
javi se sega, zaljubenko, plotnost !
I samo edna napravi mi rima,
smiri me, brate! Vikni makar "lele!"
I stori rima na "maka" so "saka",
reči i nešto slatko na Venera

I smisli govor na galenje nežno
 što će go trogne nejzinoto dete,
 toj mlad sin nejzin i naslednik slep,
 o smisli govor za Kupidan-Adam
 koj kako v šega go prostrela vešto
 so lesna strela kralot Kofetua,
 zamaen glupo po devojče bedno,
 ni da ne čue, ni pak da se javi;
 Ko da e mrtvo majmunčeto naše;
 So vradžbi mora domamen da bide.
 Čuj me te kolnam vo zenica jasna
 na Rozalina, v nejzinoto čelo,
 vo rumen usni, vo nožeto malo,
 vo meki bedra i listovi cvrsti,
 vo site bliski komšii i luđe,
 stori se pred nas takov kakov što si

BENVOLIO

Ako te čue će se srdi.

MERKUCIO

Ne !

Bi bilo drugo da domamam sega
 duh nekoj čuden, da stoi vo krugot
 kade se dviži negovata mila,
 se duri taa ne go sruši sama
 so stari vradžbi. Navistina toa
 bi bilo zlobno. Bajačkata moja
 e mnogu česna. Zarad mila žena
 go mamam sega da voskrsne pred nas.

BENVOLIO

Pa ajde, togaš ! Toj e skrien negde.
 Sred tie drvje drugaruva sega
 so nokta vlažna. A ljubovta slepa
 go ljubi mrakot.

MERKUCIO

Kako reče, slepa ?

No celta svoja ja pogača lesno.
 So nea leži pod mušmula, zelen
 da stane taa ovoštje takvo
 što seka moma mušmula go vila.
 Gi davi kikot, Eh, Romeo, da e,
 Eh, da e taa napuknata nešto,
 a ti pak da si zašilena kruška !
 Romeo, zbogum! Dobra nok ti sakam!
 Jas odam v krevet; premnogu e ladna
 za mene sega postelata polska,
 Pa, ajde togaš!

BENVOLIO

Da odime, ajde !

Zalud e, trufot da se bara onoj
 što nejke nikoj da go znae kaj e.

(Izleguvaat).

SCENA II. KAPULETOVATA GRADINA

Vleguva Romeo

ROMEO

Koj nema rani, na plikot se ruga:

(Gulieta se pojavuva gore na prozorecot).

No mir! Što blesna niz prozorot tamu ?

Toa e istok, sonce Gulieta,

Izgrevaj sonce, liši ja od život

od taa luna zavisliva, bolna

i bleđa što si poubava ti,

begaj od taa zavislivka stara,

i taa ruba bolnikavo bleđa,

nejzinata ruba na vestalka nočna

frli ja vednaš, ne mami se ti:

ja nosat nea bezumnici samo.

Eve gledam, gospodarke moja !

I moja ljubov! Dal toa go znaeš !

So usni mrda, no zborovi nema.

No ništo, ništo! Pogledot i'zbori,

i za toj pogled jas odgovor nosam.

No jas sum drzok, ne mi rekla ništo.

Dve svezdi samo najlični na svodot,

so molba idat, zaneseni vo nešto,

gi molat tie ko nejzinite oči

vo nivni sferi vo otsustvo nivno

da sjaat tie na neboto višno.

A što bi bilo da se sluči taka

da ima svezdi na svoeto lice

i da se gore nejzinite oči?

Od takvo lice bi se sramel sjajot
 na site svezdi ko sveža od sonce;
 bi sjale taka nejzinite oči
 na nebo višno niz prostori širni
 što v temni noči bi peele ptici
 mislejki deka sred bel den peat.
 Kako ja spušta rakata na obraz !
 O, zošto ne sum narakvica samo
 za da go dopram nejzinoto lice !

GULIETA

O, teško mene !

ROMEO

I' go slušnav glasot.

Angele krasen, zbori ušte, zbori !
 Ti blistaš taka nad mene vo nočta
 vo krilest vesnik na nebesa, kade
 na smrtnik oči gledaat so čudo
 kako na oblak što se vleče leno
 Toj sega java spokojno i vlasno
 i taka edri niz vozdušni dalgi.

GULIETA

Romeo, čuj me! Zošto si Romeo ?
 svojt

Od tatko otkazi se ti

i toa ime, otfrli go sega.

A ako nejkeš, zakolni se togaš

deka me sakaš i deka si moj

i nema veke na Kapulet kerka

jas da mu bidam.

ROMEO (za sebe)

Dal ušte da slušam
il' da se javam ?

GULIETA

O, za mene ušte
vrag se vikaš ti. Toa što si sega
ti isto bi bil bez da si Montegi.
Što znači, bože, imeto Montegi?
Ni noga, ni dlanka, ni muskul, ni lice,
ni nešto drugo što go imačovek.
O, drugo ime, Romeo moj, zemi !
Imeto što e ? I so drugo ime
ružata, čuj me, ke mirisa pak.
bi bil ti isto sovršenstvo divno.
O, toa ime, otirli go sega,
pa mesto nego što ne e tvoj del,
zemi me mene.

ROMEO

Te fačam za zborot!
O reči samo deka sum ti mil
i drugo ime jas ke zemam vednaš
i nema veče Romeo da bidam,

GULIETA

Ti koj si tamu zagrnat so mrakot
i taka tajno od nenadež ideš
vo tekot skrien na moite misli ?

ROMEO

Ni sam jas ne znam i kako da se vikam.
Muzešno ime, svetitelko imam,

Tvoj vrag e toa neprijatelj strašen,
jas bi go skinal napišano da e.

ČULIETA

Nekolku zbora ne mi srkna sluhot
od tvojot jazik, ti go slušnav glasot:
Romeo, ti si, neli? I Montegi ?

ROMEO

Romeo ne sum, niti pak Montegi,
štom taka sakaš ubavice moja.

ČULIETA

O kako dojde i zošto si tuka ?
Sidot e visok, se preripa teško.
I smrt te demne koga znaeš koj si,
ako te vidi moj bratučed nekoj.

ROMEO

Na krila od ljubov go preletav sidot,
za me a nema sidovi ni brani ;
a što e kadra toa i go pravi
i site tvoi rodnini da prečat.

ČULIETA

Ako te vidat ke zagineš tuka !

ROMEO

Pogolema gibel okoto ti ima
odošto dvaeset rodninski mečovi;
gledaj me milno, prekalen da stanam,
i silen protiv omrazata nivna.

ЃУЛИЕТА

Za še na svetot nejkam date vidat.

ROMEO

Me krie nokta od pogledot niven.

Neka me najdat ako ne me ljubiš;

Би сакал од нив да загинам тука,
а не да чекам без надеж и љубов
на бавна гибел.

ЃУЛИЕТА

Како дојде тука ?

ROMEO

О, мојта љубов ме доведе, мила,
ми даде поттик да го барам патот,
ми даде совет, јас и дадов очи.
Јас не сум морнар, но и да си негде
ко брег што море далечно го плиска,
би бродел тогаш пустиловно, долго,
како во пресрет на богатство дивно.

ЃУЛИЕТА

Да не е nokta што со својот образ
го крие срамот на моето лице,
во мојот образ би јурнала крвта
за се што реков и што ти го слушна.
Јас сакам да сум пристојна, о, сакам !
И сакам се да одречам што реков.
Обсири, збогум! О, дали ме лубиш ?
Знам, "Да" ќе речеш и јас ќе верувам.
Но и со клетва ти можеш да мамиш.
На такво тешко кривоклетство, велат,
секогаш слатко Јупитер се смее.
О, јас те молам, кажи ми искрено
дали ме лубиш, благороден Ромео ?

Ако пак кажеш: ја освоји лесно,
 јас зла ќе станам, ќе се стушам сета,
 "Не" ќе ти речам тогаш кога решиш
 и дојдеш овде да ми бараш рака.
 Инаку, мили за ништо на светот.
 Монтеги убав, јас сум толку луда,
 те сакам толку што можеби мислиш
 дека ти збори лекомислен човек.
 Но јас ќе бидам поверна од сите,
 и тие што се воздржани вешто.
 Знам, и јас треба да сум повоздржана.
 Но ти ја слушна исповедта чиста
 и гласот искрен на мојата љубов
 пред и да дојдам на себеси јас.
 Затоа прости, и знај, не е позив
 на лесна љубов овој изблик врел
 што ноќта темна пред тебе го откри.

РОМЕО

Јас ти се колнам со среќната луна
 што лее сребро врз овошки, мила =

ЃУЛИЕТА

О, не колни се со луната непостојана
 што секој месец својот лик го мени,
 за да не биде и твојата љубов
 со исто тако в непостојан лик.

РОМЕО

Па со што тогаш сакаш да секолнам ?

ЃУЛИЕТА

Со ништо. Или со своето битие
 што каком идол божествен го носам.
 Заколни се, и јас ќе ти верувам.

РОМЕО

Љубовта нежна на моето срце...

ЃУЛИЕТА

Не, запри, доста ! Не колни се веќе.
Иако сега со радост те гледам
не носи радост договорот наш:
тој ми се чини непромислен, преран,
на молба личи што предвреме гасне,
кога ни "молска" не можеш да речеш.
Добра ноќ, мили! До втората средба
оваа пупка на нашата љубов
со дах на летот можеби ќе стане
прекрасен цвет. О, добра, добра ноќ !
И биди мирен и спокоен, *мили,*
како што мирот и мене ме крили.

РОМЕО

Зар да си одам без утеха сега ?

ЃУЛИЕТА

Што да ти дадам за утеха денес ?

РОМЕО

Верба за љубов за љубовта моја.

ЃУЛИЕТА

Јас ти ја дадов и пред да ја бараш.
Во менеуште би сакала да е.

РОМЕО

Го враќаш зборот ? Не разбирам зошто ?

ЃУЛИЕТА

Со полно срце пак да ти го дадам.

Го сакам сепак она што го имам:
 Ко бездна морска е мојта дарежливост,
 а мојта љубов длабока ко море,
 па колку тебе повеќе ти давам,
 јас од нив, мили, се повеќе имам,
 зашто на бескрај обете ми личат.

(Доилката вика однадвор)

Но шум се слуша. Збогум љубов моја ! -
 Доилко, идам ! - Монтеги мој мили,
 биди ми верен. Почекај ме малку,
 јас веднаш назад ќе се вратам пак.

(Оди).

РОМЕО

О, блажена ноќ !
 Јас се плашам, ноќ е,
 да не би ова само да е сон
 чудесно убав за да биде јава.

(Ѓулиета се враќа горе)

ЃУЛИЕТА

Три збора уште, мој Ромео мили,
 и после, добра ноќ ! Ако твојта љубов
 пред мене иде со намери чесни
 и брак и е целта, ти јави утре
 по оној човек што ќе ти го пратам
 каде и како тој чин да се сврши,
 па сета своја судба ќе ја ставам
 во твои раце, си тебе ќе појдам,
 на крај на светот како со свој маж.

ДОИЛКАТА (однадвор)

Госпогице !

ЃУЛИЕТА

Идам ! — ако пак, чуј ме,

не мислиш така, јас те колнам, мили, -

ДОИЛКАТА (однадвор)

Еј, кај сте вие!

ЃУЛИЕТА

Веднаш, веднаш ! - Тогаш
не барај ме ти, остави ме сама
со мојта болка ! Утре човек праќам.

РОМЕО

Се колнам во се -

ЃУЛИЕТА

О, илјада пати
добра, добра ноќ .
(Оди).

РОМЕО

А илјада пати
поцрна ќе биде штом сјајот го скриеш.
Ко ученик од училиште кои неа брзаш разгалено,
ко ученик во училиште од неа одиш нажалено.
(Оди).

ЃУЛИЕТА

Пст ! Пст ! Ромео ! Ме слушаш ли уште ?
О, зошто немам на соколар глас
за да го вратам мојот личен сокол.
Но ова ропство в зарипнато грло
немојно стои без да пушти глас.
Инаку веќе ќе ја урнев јас
таа пештера кај ехото спие
и ќе го пуштев тој воздушест глас
да зарипне уште повеќе од мојот
повторајќи само: Ромео, Ромео.

РОМЕО

Мојта душа клика по името мое :
Колку во ноќта сребрено и слатко
говорот зүни на вљубени души,
како за некој внимателен слух
музика чудно длабока и нежна.

ЃУЛИЕТА

Ромео!

РОМЕО

Мила!

ЃУЛИЕТА

Кога да го пратам ?

Во колку часот ?

РОМЕО

Во девет.

ЃУЛИЕТА

Во девет !

Дотогаш ќе минат над дваесет лета !
Глеј ! јас те викинав, а изумив зошто.

РОМЕО

Ќе чекам овде дур се сетиш пак.

ЃУЛИЕТА

Јас ќе го чувам тој заборав долго
и долго време нема да се сетам
со тебе само, Ромео, да бидам.

РОМЕО

А јас ќе стојам за да заборавам,

Ќе стојам овде и секој друг ден
О, освен овој в заборав ќе падне.

ЃУЛИЕТА

Мугра е веќе., Да отидеш сакам,
Но не да бидеш подалеку сепак
од птичка в рака на палаво дете
што како пленик ќе ја пушто в лет,
а веднаш потем ќе ја врати назад
со свилен конец, и ќе и го скуси,
зашто ја сака, слободниот простор.

РОМЕО

Би сакал да сум твоја птичка јас.

ЃУЛИЕТА

О, и јас сакам. Но би те убила
со милување. Добра, добра ноќ!
О толку слатко тагата ме стегла
што саноќ, саноќ би велела сега,
нека ти биде добра ноќ мој мили !

(Оди).

РОМЕО

Нека ги крепи сон твоите сили !
Зошто сон не сум и мир што те крили !
Јас ќе го барам духовникот свој,
Се нека чуе и помогне тој.

(Оди).

ЧИН III, СЦЕНА II. КАПУЛЕТОВАТА ГРАДИНА

Влегува Ѓулиета

ЃУЛИЕТА

Брзајте белци со пламени крила
 на пат кон својта сончева палата !
 О, да ве држи Фаeton за узда,
 до запад темен под негова рака
 би биле вие за миг само еден
 и во ноќ мрачна би влегле со кас.
 О ноќ, ти само љубовта ја водиш
 до оној нејзин најзавршен облик !
 Спушти го сега својот темен превез,
 да склопи очи дебначката моја
 и да ми слета Ромео на гради.
 На љубовниците освен убавината
 секоја друга светлост им е лишна
 за да им сјае на нивниот обред.
 И кога оди љубовта без очи,
 таква на ноќта и прилега складно.
 О, ти матрохо, ти ноќ строга, дојди,
 сета во црно и во внимание,
 кажи ми како со добивка можам
 во таа игра да изгубам јас,
 кај двете страни нјвиноста чиста
 на коцка сега ја ставаат сами.
 Својот при превез пушти го врз крвта
 што право в лице непослушна шибва,
 со него скриј ја, дур љубовта врева
 не најде смелост и невиност сети
 кога го следи вистинскиот занес...
 О, ти ноќ дојди! Дојди, мој Ромео,
 ти ден сред ноќта ! Дојди ! Ти ќе лежиш
 побел и посвеж врз крилата ноќни
 од снегот искрив врз гавран што паѓа.
 О, дојди, страсна, црноока ноќ,
 дај ми го веднаш мој Ромео сакан,
 а кога еднаш ќе почине тој,
 во ситни ѕвезди раздроби го ти,

да светне толку небесниот лик
 што да се влубли сиот свет во нојта
 и не го сака суетното сонце.
 О, голем дворец на љубовта купив,
 а уште не е мој, и продадена сум,
 а уште не сум преземена јас.
 Овој ден е долг како ној пред празник
 за такво мало нестрпливо дете
 што нема смелост облечено да чека
 во својта нова и празнична руба.
 Ах, еве иде доилката моја !

(Влегува доилката)

Ми носи вести, а секој што збори
 за Ромео мој, секој што го спомне,
 ми збори чинам со небесен јазик.
 Ах, што е тоа ? Што е тоа ? Скали ?
 Зар тој ти рече да донесеш скали ?

ДОИЛКАТА

Да, скали носам.

(ги фрла на ~~наземја~~ подот)

ЃУЛИЕТА

Леле, тешко мене !

Што кршиш раце ?

ДОИЛКАТА

Каков кобен ден !
 Мртов, е, мртов ! Свршено е со нас !
 Се со нас сврши, госпоѓице, денес.
 Го нема, леле ! О, убиен ! Мртов !

ЃУЛИЕТА

Со таква завист небото да биде ?

ДОИЛКАТА

Ромео може, ако тоа не е.
 Ромео, боже ! Зар помислил некој !

Ромео!

ЃУЛИЕТА

Што си ! На сотона личиш
штом можеш сега толку да ме мачиш !
Со такви маки вие адот грозен.
Дал себеси сам Ромео се уби ?
"Да" едно кажи и знај, овој збор,
тоа "да" едно поотровно ќе е
од базилисковото смртоносно око.
О, ако е "да", јас не сум јас веќе:
Ќе склопам очи ако речеш "да".
Ако е мртов, рачи веднаш "да",
"Не", ако не е ! Тој слабочок глас,
о, ќе ми значи пропаст или спас.

ДОИЛКАТА

Со свои очи раната ја видов,
ја видов, велеам, - бог да му се смили ! -
да, токму овде, на машките гради.
Труп слаб и тажен и блед како крпа,
и сиот, сиот в засирена крв.
Се ми се стемни и изгубив свест.

ЃУЛИЕТА

О, пукни срце, сираче од денес !
Овој миг пукни ! Истечете очи
во темен затвор, за да не ве види
никогаш бел ден ! Кукавична земјо,
Пак земја биди ! Запри здиву мој !
Нека не носат на носилка една
Ромео и мене во гробница ледна.

ДОИЛКАТА

О, Тибалд ! Тибалд ! Ненадминат другар !
Тој љубезен Тибалд ! Тој властелин чесен !
Зар доживеав мртов да го видам !

ЃУЛИЕТА

Зар од две страни завилнеа виор ?

Ромео мртов, убиен и Тибалт ?
 Мојот род свиден и посвиден маж ?
 О, страшна трубо, објави го крајот !
 Зар жив е некој штом тие се мртви ?

ДОИЛКАТА

Тибалт е мртов, изгнаник Ромео,
 зашто Ромео Тибалта го уби.

ЃУЛИЕТА

Зар тоа, боже, Ромео го стори ?

ДОИЛКАТА

Да, тој го уби. О, така е, така !

ЃУЛИЕТА

О, змијско срце под расцутен лик !
 Бездушна ламјо во пештера дивна !
 Ангелски демон ! Чудовиште красно !
 Ползење подло в ѓулабови перја !
 О, кротко, мирно, крвожедно јагне !
 Одвратна јадко в божествена лушпа !
 На се што личиш спротивност си сушта !
 Проколнат светец ! И никаквик свет !
 Во адот темен, природо, што правиш
 кога ти зема стан демонски духот
 во рајот смртен на прекрасно тело ?
 Дал има книга поврзана така,
 а толку грда со својата смисла ?
 Зар таков дворец притворен ќе биде ?

ДОИЛКАТА

Ни чест, ни верба во мажите нема.
 И лаж е секој, кривоклетник свиреп
 ништовен човек и лицемер прост.
 Слугата кај е да ми дојде овде
 со *acqua viva* . Од оваа тага,

овој јад и болка јас остарев просто.
Нека се срами Ромео !

ЃУЛИЈЕТА

О, молкни !

Ми збориш чинам со исприштен јазик !
Тој не е роден за никаков срам :
се срами срамот да му допре чело,
тој престол каде честа круна носи
со сета земја за да побела.
О, звер ли станав на толку го грдев.

ДОИЛКАТА

Тој брат ваш уби. Зар убаво може
за него сега овде да се збори ?

ЃУЛИЈЕТА

Зар за својот маж да зборувам грдо ?
Сиромав мажу, кој твоето име, ~~јакхикхинејќам~~
~~можехдахгохгали~~ јас ако нејќам, може да го гали,
јас, твоја жена ни три полна часа ?
Но зошто мојот роднина го уби ?
Тој сакал маж ми убиен да биде.
О, глупи солзи, вратете се веднаш
во својот извор ! О, данок на болот,
зар да сте жртва на среќата вие !
Маж ми што одвај не загинал од Тибалт,
жив е, а Тибалт да убие решен,
мртов е веќе. Утешно е тоа.
Па зошто тогаш, зошто плачам уште ?
О, збор од смртта Тибалтова покри
врз мене падна и така ме уби.
Јас сакав да го заборавам него,
но тој се втисна во паметта сиот
ко проклет злочин во престапна душа.
"Тибалт е мртов, изгнаник Ромео".
"Изгнаник". Тој збор сам покоси чинам
не еден туку сто илјади Тибалти.

Смртта на Тибалт, да запреа тука,
 за бол е доста. Општеството ако
 јад горчлив сака и сочувство бара,
 зошто зад зборот "Тибалт е мртов"
 не следат други: татко ти е умрен,
 или мајка ти, или и еден и друг ?
 Поблага тогаш жалоста би била.
 Но покрај веста за смртта на Тибалт
 да стои уште ко подмолен крај
 што болно пече "Изгнаник Ромео", -
 О тоа сите ги покоси редум,
 татко и мајка, Ромео и Тибалт,
 и Гулиета! О, сите се мртви.
 Ни крај ни конец ! "Изгнаник Ромео".
 Ни мерка има во тој збор на смртта,
 ни пак тој може со друг да се мери.
 — А мојот татко и мајка ми, кај се ?

ДОИЛКАТА

О, тие плачат над Тибалта сега.
 Дали и вие ќе одите при нив ?

ГУЛИЕТА

Ги мијат в солзи неговите рани.
 Но тие солзи набргу ќе стивнат,
 а јас ќе бидам со својот бол вивнат
 за Ромео изгнан. Скриј ги тие скали !
 О, кутри мој, срцето ве жали.
 Измама иста дал и вас ве мачи.
 Ромео изгнан нема да се качи
 до мојот одар. Зла судба, зол час:
 вдовица станав ко девојка јас.
 О ајде скали! Во вдовичка сива
 постела ќе одам. Мојта младост жива
 и невино девство, о, проклето време,
 не Ромео мој, смртта ќе ги земе.

ДОИЛКАТА

Одете в соба, а Ромео јас

за да ве теши ќе го најдам сама.
Знам кај се крие. Кај монахот в соба.
Ќе дојде вечер.

ЃУЛИЕТА

Најди го : да дојде
да земе збогум, па потем да појде.
На мојот рицар дај му го тој прстен.

бездруго тогаш ти ќе сториш нешто
на смрт што личи, срамот да го турнеш
и да се вивнеш со самата смрт
за да се спасиш од прегработ нејзин.
Па ако смеам ќе ти дадам лек.

ГУЛИЕТА

О, кажи само јас повеќе сакам
да рипнам сега од онаа кула
одошто Парис да ми земе рака.
Кажи ми: меѓу разбојници појди !
Кажи да ползам сред отровни стии,
сред мечки бесни заковај ме ти,
или сред полноќ затвори ме сама
во мртвачница со костури полна
кај што во мракот на черепи страшни
се клештат жолти челустите празни,
кажи да влезам во ископан гроб,
под еден покрив со мртовец некој -
од тие нешта ми се крева коса
и кога некој раскажува само -м
без да се мислам јас ќе сторам се,
и ќе ја следам заповедта своја
без страв и трепет, да останам верна
и бидам чиста пред својот маж сакан.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Па тогаш добро, оди ведре дома.
И кажи дека ќе појдеш за Парис.
Утре е среда, утревечер гледај
да спиеш сама во твојата соба,
и не ја пуштај доилката твоја.
Земи го, еве, шишенцето мало,
па штом ќе легнеш испи го тој сок
од скарени тревы. И дремливост ладна
ќе потече веднаш низ твоите жили,
ќе запре тогаш срцето да бие,
и не ќе знаат дека ти си жива
нити по здивот ни по топлината.

Во сива пенел ружите ќе згаснат
од твојте усни и лицето твое,
и преку очи ќе се спушти превез
ко што се гаси на животот денот,
и секој твој дел од подвижност лишен,
стврднат и ладен, вкочанет и блед
ќе биде како очигледна смрт.
Ти со тој изглед позајмен од смртта
четириесет и два ќе поминеш часа,
па ќе се тргнеш ко од сладок сон.
И така, кога во зора ќе дојде
за да те буди вереникот твој,
ти како мртва ќе лежиш. А после,
како што бара обичајот наш -
во нова руба, на носилка откриена
ќе те однесат празнично облечена
во таа гробница засводена, стара,
кај лежи сиот Капулетов род.
Во исто време, дур не сврши сонот,
од море писмо Ромео ќе слушне
за овој случај и замисла наша.
Ќе дојде веднаш и со мене тука
Тој ќе го чека будењето твое
за да те води во Мантова право.
Да, само тоа ќе го урне срамот,
но ако твојта непостојаност
и стравот женски не надвијат толку
за да ја спречат решеноста твоја.

ЃУЛИЕТА

О, дај ми, дај ми! не збори за стравот !

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Еве ти! Појди ! Биди само цврста,
Со многи среќа исполни го планот.
Јас еден монах со писмо за маж ти
ќе пратам веднаш во Мантова сега.

ЃУЛИЕТА

О, љубов моја, дај ми сила ти,
а таа сила ќе ми даде помош.
Збогум мој оче, збогум оче драги.

Влегуваат Ѓулиета и доилката

ЃУЛИЕТА

Ти имаш стварно најубава руба,
но мила моја, остави ме вечер.
Јас нојва сакам да останам сама,
Ќе треба многу молитви да речам
за да се смили севишното небо
и прати усмев на мојата судба,
о, толку бедна и гревови џолна.

(Влегува г-ѓа Капулет)

Г-ЃА КАПУЛЕТ

Дал е се спремно ? Ви треба ли помош ?

ЃУЛИЕТА

Не, мајко, веќе се избравме ние
што ќе ми биде потребно за украс;
а сега сакам да останам сама,
и нека со вас доилката моја
ја мине нојта, ако милувате,
зашто и вие зарад мојта свадба
имате многу ненадејни грижи.

Г-ЃА КАПУЛЕТ

Добра ној, мила ! Почини си, легни.

(Излегуваат г-ѓа Капулет у доилката)

ЃУЛИЕТА

Со здравје, збогум ! Господ знае кога
ќе ве вудам пак. Низ моите жили
со леден трепет, о, морници лазат,
крвта ми мрзне. Да ги викнам назаџ
за да ме смират ? Доилко, ела !
Но таа сега овде не е нужна.
Ќе морам сама улогата страшна
јас да ја играм. Шишенце, ела !

Но, поже, ако не делува сокот ?
 Зар утре да ме венчаат со грофот ?
 Ти ќе ги спречиш ! Одморај се овде !

(Го става ножот на постела)

Но што ќе биде отров ако спреми
 тој лукав монах за да умрам вечер
 и да ја спречи свадбата со грофот,
 себеси не се обесчести така
 зашто ме венча со Ромео мене ?
 Тоа ли цели ? Сепак, не е тоа !
 За светец него го сметаат сите.
 Зар толку долна да подгрева мисла ?
 Но што ќе биде по законот утре
 ако се свестам предвреме во гробот
 и да чекам сама дур Ромео дојде ?
 О, каков ужас ! Да умрам под сводот
 во чија челюст нема воздух чист,
 да умрам така задушена јас
 пред тој да стаса ? Или пак, и жива,
 зар нема таму, што е сосем можно,
 од грозни мисли за смртта и ноќта,
 во тоа место морничаво, страшно,
 во таа стара гробница со свој,
 кај цел век еден се трупаат веќе
 на моите предци студените коски,
 кај крвав Тибалт што недамна умре
 лежи и гние под покривот свој;
 кај, ко што велат, стануваат ноќе
 духови страшни в одредено време,
 зар нема, ужас, извик, што е сосем можно,
 прерано свеста ако ми се врати,
 од смрдеж грозен, од крикови грозни,
 налик на крикот од Мандрагора,
 од земја трупот ко га и го корнат
 и од кој секој полудува веднаш
 штом ќе го чуе; зар не ќе се случи,
 штом ќе се свестам, од грозости такви
 и јас да штукнам и почнам да играм

ко луда жена со нивните коски,
и да го кренам на Тибалта трупот
од гробот негов, па избекумена
да грабнам коска од некој свој предок
и си го плиснам очајниот мозок ?
О, еве, гледам, духот му го гледам,
духот на Тибалт далека се ближи,
тој, еве, иде Ромео го бара
со својот остар рапир што го проби.
Тибалте, запри! - О, Ромео, идам.
Еве ме, идам. И ти наздравувам.

(Паѓа на постелата зад завеса).

V ЧИН, СЦЕНА III. ГРОБИШТА СО ГРОБНИЦАТА
НА ФАМИЛИЈАТА КАПУЛЕТ

Влегуваат Парис и неговиот паж, носејќи
цвеќе и факел.

ПАРИС

Тој факел, момче, дај ми го и скриј се.
Не, чекај, земи угаси го веднаш. Да м
Да не ме видат. Под оваа тиса
легни и чекај, а едното уво
допри го леко на пресната земја
ниедна нога не ќе стапне така
а да не ја слушнам на овие гробје.
Иде ли некој ти свирни со уста.
Тоа е знакот. Дај ми го цвеќето.
И прави така како што ти реков.

ПАЖОТ (за себе)

Да стојам овде на гробишта сам !
Од страх ќе умрам, но ќе смислам нешто.
(Се повлекува)

ПАРИС

Со цвет те китам судбо моја клета,
над тебе пепел и гол камен стои,
јас ќе ги топам со водица света,
а ако нема со солзите свои.
И в тажен помен ноќе ќе те гледам
со плач на гробот цвеќе што ќе редам.
(Пажот свири)

Тој знак ми дава, значи некој иде.
Чија ли нога проклета се влече
по патот ноќе, и му пречи така
на овој обред на љубовта моја ?
Со факел иде ? О, ној, за миг скриј ме.

(Се повлекува).

Влегуваат Ромео и Балтазар со факел,
копач и друго.

РОМЕО

Дај го копачот и таа полуга.
Еве ти писмо. Уште утре в зори
треба да биде на таткоми в раце.
Дај го тој факел. И запоед чуј:
Што и да видиш или пак да чуеш
ти настрана стој и за жива глава
не прави обид да ме спречиш сега.
А јас ќе слезам в постелата вечна
на сите мртви, да му се нагледам,
о, да го видам на жена си ликот,
и уште нешто и поважно што е
да и го симнам прстенот од прстот
што ќе и служи на мојата цел.
Затоа оди. И не губи време.
А ако назад љубопитен дојдеш
за да ме видиш што сакам да сторам,
јас ќе те здробам и твоите коски
низ гладни гробје ќе ги расеам.
Знај, мојот плам е како дива зверка,
бесен ко море и свиреп ко тигар.

БАЛТАЗАР

Ќе одам веднаш, нема да ви пречам.

РОМЕО

Тоа е доказ на пријателството.
На, земи! Живеј, биди многу среќен.
И збогум, момче.

БАЛТАЗАР (за себе)

Ќе се скријам сепак.

Тој негов поглед силен страв ми влева,
а планот негов сомневања буди.

(Се повлекува)

РОМЕО

Желудец смртен, ти утробо гнасна,
 ти што го голтна најслаткиот залак,
 глеј, вака сега смрдливата челуст
 ќе ти ја кренам и отворам јас,
 насила уште да и ставам храна.
 (Го отвора гробот)

ПАРИС

Еве готој проклет, горделив Монтеги.
 Го уби брат и на мојата мила,
 па таа рано почина од болка.
 Сега за подбив при трупот и иде.
 Но ќе го фатам, ќе запрам јас.
 (Истапува напред)

Запри во својот див безбожен план,
 Монтеги подал. Што зар и по смртта
 сеуште трае одмаздата твоја?
 Јас ќе те фатам никаквику проклет:
 со мене барам покорно да појдеш,
 зашто од смртта нема да се скриеш.

РОМЕО

Не сакам, нејќам. И затоа дојдов.
 Но не ја дразни очајната душа.
 Сети се само на овие мртви
 и смрзни веднаш. Не товарај, момче,
 грев уште еден на мојата душа.
 Оттука бегај. Не буди го гневот.
 Те сакам, веруј, повеќе од себеси.
 Јас овде дојдов да војувам само
 со себеси сам. Не мисли се, бегај,
 живеј и збори дека живот имаш
 зашто еден чудак го уништи својот
 и тебе те пушти милозно да бегаш.

ПАРИС

Плукам на тие, чуј, колнења твои.

Ти си за затвор!

РОМЕО

Ме предизвикуваш ?

Па тогаш, момче, еве ти што бараш.

(Се борат)

ПАЖОТ

Се бијат, боже ! Стражата е нужна.

(По тоа оди)

ПАРИС

Загинавпаднав. Ако си со душа
стави ме во гробот на Гулиета.

(Умира)

РОМЕО

Ќе сторам така, = Чиј е овој лик ?
О, грофот Парис, родот на Меркуциј !
Што беше тоа што ми рече попат,
на кон дур јавав, придружникот мој,
а мојта душа разбранета, болна,
не го чу добро ? Како да ми рече
дака за Парис она ќе се мажи.
Дал рече така ил сонувал само ?
Луд ли сум веќе, дали навистина
го спомна Парис нејзиното име ?
О, дај ми рака, се запиша ти
во иста книга на судбата зла:
Те прима гробот победоносен.
Гроб ? Не, гроб не е, загинато момче,
а светло кубе. Таа лежи овде,
но тие сводје нејзината убост
ги прави дворец залеан со сјај.
Мртовецу оди, легни пок рај неа,
во гробот нејзин мртовец те става.

(Го внесува Парис во гробницата).

Да, бива често човек да е ведар
пред прагот смртен. Тоа личи велат,
на молба пред смрт. О, дал е и ова

налик на молба? Жено, любов моја !
 смртта про медот на здивот го испи,
 на твојта убост не и стори ништо:
 Глеј, румен отсез се виори уште
 на твојте усни и лицето твое,
 и уште не е потиснат од смртта
 со сиво знаме. Непобедена си !
 Тибалте, и ти во плашт крвав лежиш !
 Зар има друга поголема услуга
 од таа , чуј ме, со оваа рака
 што твојта младост ја покоси диво,
 да падне твојот некогашен враг ?
 Роднино, прости! Гулиета драга,
 зошто си толку убава и мртва ?
 Да не те дуби смртта бестелесна,
 па така сега одвратна и грда,
 во овој темен и задушлив мрак
 те држи како любовница своја ?
 Од страв и ужас навистина таква,
 со тебе и јас ќе останам овде,
 од одој дворец на мрачната ној
 никогаш нема да излезам веќе:
 вечно со црви, тие дворски дами,
 ќе лежам овде, и во вечен одмор
 до тебе тука ќе почивам јас,
 јаремот тежок на ѕвездите кобни
 паѓа од плеќи што тежат од живот.
 Последен поглед, фрлете, о, очи !
 Гушнете, раце, за последен пат !
 О, усни мои, вратички на здивот,
 со бакнеж искрен ставете му печат
 на овој вечен договор со смртта !
 О, ела ела предводнику тажен !
 Водачу горчлив поведи ме сега !
 Крмару, дојди со очајот свој,
 со еден замав удари го силно
 од црни карпи овој болен чун,
 болен од морска нелечива болест.

(пие).

за неа пијам! Аптекару чесен,
ко молба пече твојот силен лек.
На бога душа со бакнеж му давам.

(Умира)

Од другата страна на гробиштата влегуваат монахот
Лавентиј со фенер, железна полуга и лопата.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

О, свети Фраво, помогни ми ти.
Стопати веќе од гроб во гроб паѓам.
Кој е тој таму?

БАЛТАЗАР

Ваш пријател еден.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Благословен да си ! Кажи ми, брате,
зошто тој факел таму залуд свети
сред тие црви у черепи празни ?
Тоа е гробница на Капулетите ?

БАЛТАЗАР

Да, свети оче. Драг човек е таму,
во неа слезе господарот мој.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Кој е тој човек ?

БАЛТАЗАР

Ромео.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Од кога ?

БАЛТАЗАР

Па има веќе половина час.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Со мене појди.

БАЛТАЗАР

Не, не смеам таму.
 Тој знае дека не сум овде јас,
 и ми се закани со ужасна смрт
 ако ме фати да гледам што прави.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Остани тогаш. Јас ќе појдам сам.
 Но мрзнам сиот од некакво зло.

БАЛТАЗАР

Дур спиев овде под оваа тиса
~~јас~~ го сонив како со некој се бие,
 некогу уби господарот мој.

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ (Одејќи напред)

Ромео, кај си ? Каква крв е тоа ~~џ~~
 на овој камен пред гробницата ?
 Што значи овде овој фрлен меч,
 и овој овде без господар свој ?

(Влегува во гробницата)

Ромео, кај си ? О, колку е блед !
 А овој кој е ? Зар и Парис в крви ?
 О, каква судба вината ја носи
 за овој случај ? Ѓулиета, еве,
 се буди бавно.

(Ѓулиета се буди)

ЃУЛИЕТА

Кажи ми мој оче,
 Ромео кај е ? О, јас добро знам
 кај треба да сум, и овде сум еве.
 Ромео кај е ?

МОНАХОТ ЛАВЕНТИЈ

Слушам некој викот.

од ова гнездо на смртта, ти бегај,
 гнездо на чума, неприроден сон:
 о, виша сила, пред која сме ние
 за отпор, ќерко, беспомоќни, слаби,
 ги урна диво плановите наши.
 О, ајде бегај! Еве го Ромео,
 тој мртов лежи на твоите гради.
 И Парис исто. Брзај! Се ќе сторам
 во редот познат на сестрите свети
 јас да те сместам. И не прашај ништо.
 О, брзај ќерко! Глеј, стражата иде.
 О, ајде, ајде! Ѓулиета, слушаш?
 Не смеам веќе да останам тука.

(Гласови)

ЃУЛИЕТА

Ти оди, оче, а јас немам каде.

(Монахот Лавентиј оди)

Што ли е тоа? Стиснал куна в раце?
 О, каков отров предвреме го скуси
 со страшен удар неговиот век.
 О, зар е редно да испие се, —
 ни една капка за мене да нема
 што ќе ме прати во прегработ твој?
 Дај твојте усни да ги бакнам тогаш,
 Можеби на нив има капка отров
 и јас да умрам пиејќи ја жедко.

(Го бакнува)

О, твојте усни сеуште се топли.

~~Првиот стражар (однадвор)~~

ПРВИОТ СТРАЖАР (однадвор)

Води не, момче. Дали знаеш каде?

ЃУЛИЕТА

Пак викот слушам! Добродојденио, ~~но~~
 побрзај сега! Еве ти канија!

•Рјосај таму и дај ми да умрам.

(Се прободува. Паѓа врз Ромеовиот труп и умира.)